

Arktisk Institut / Ledelsesberetning 2002

Arktisk Institut blev oprettet for 50 år siden på baggrund af et møde afholdt i Nationalmuseet med deltagelse af datidens polarforskere, Københavns Universitet og Nationalmuseet. Eigil greve Knuth var initiativtager, men forslaget blev støttet af stort set alle af betydning indenfor dansk polarforskning. Det nyoprettede institut modtog fra en række privatpersoner og institutioner arkivalier således fra Marinens bibliotek en stor samling bøger, der siden kom til danne grundstammen i Arktisk Instituts omfattende samlinger. Endvidere oprettedes et fotoarkiv (i dag ca. 120.000 enkeltfotos + films) samt en stor arkiv- og dokumentssamling, der alle er vidnesbyrd om livet og administrationen i Grønland. Kræmerfonden sikrede gennem mange år Ars domicil i villaen på L.E.Bruunsvej10 samt tilsagn om en årlig økonomisk støtte.

Fra Staten fik instituttet en række opgaver pålagte (sekretariat for redaktionen af Meddelelser om Grønland, det grønlandske stednavneudvalg m.m.) I forbindelse med nedlæggelsen af Ministeriet for Grønland bortfaldt disse funktioner og dermed Statens økonomisk støtte til driften. Siden blev denne dog delvist reetableret i forbindelse med oprettelsen af Dansk Polarcenter (DPC) under først Statsministeriet, siden Undervisningsministeriet Forskningsministeriet og nu Videnskabsministeriet Ifølge en samarbejdsaftale af 1990 indgik AI som en privat selvejende institution i bofællesskab med Dansk Polarcenter. På denne måde sikredes samlingerne og deres drift. Provenuet ved ydelser fra samlingerne tilfalder i dag DPC.

Ifølge samarbejdsaftalen mellem Staten og Arktisk Institut (indgået i 1991) modtager instituttet udover fri lokaler, telefon og kontorhjælp m.v. til aflønning af personale kr.170.000 af Dansk Polarcenters årlige budget. Beløbet fastsat i 1991 og har ikke været reguleret siden.

Kort om Arktisk Institut

Det var med stor glæde, at Arktisk Institut fik tildelt midler fra Hjemmestyrets Kulturfond.

Arktisk Institut har i sit virke i 2002 arbejdet tæt sammen med Hjemmestyrets Danmarkskontor i forbindelse med udstillinger i Belgien og Frankrig.

Arktisk Institut har i 2002 lagt et stort arbejde i den fysiske sikring af de uvurderlige samlinger. For fotosamlingen vedkommende har arbejdet været ledet af en projektgruppe med Professor Bjarne Grønnow som formand. Økonomien har været baseret på Kulturministeriets bevilling på 1,5 mio. Kr. fra tipsmidler fordelt over en tre-års periode.

Arktisk Institut har i 2002 lagt vægt på at meddele sig via internettet på adressen: >www.arktiskinstitut.dk<. Formålet med denne aktivitet har været at lette adgangen til instituttets samlinger. For fotosamlingens vedkommende i forbindelse med nyregistrering og digitalisering at give offentligheden

mulighed for selv at orientere sig i de enestående samlinger på adressen >www.arktiskebilleder.dk<. Tilsvarende arbejder man på at gøre dokumentindsamlingen ligeledes tilgængelig, ved i første række at lægge hovedregistranten ud på instituttets hjemmeside. Siden vil det være naturligt at søge de to store samlinger bundet sammen, således at man direkte kan gå fra dokumentindsamling til fotosamlingen.

Instituttet har i 2002 annonceret regelmæssigt i Tidsskriftet Grønland. Dette har medført en række henvendelser dels direkte dels per e-mail. Flere af disse har resulteret i tilgang af såvel arkivalier som fotosamlinger.

Instituttets ledelse 2002:

I året 2002 har instituttets virksomhed været styret af en bestyrelse bestående af:

Professor, dr.jur. Isi Foighel (formand) Indvalgt i bestyrelsen. Professor, ph.d. Minik Rosing, indvalgt i bestyrelsen.

Professor H.C.Gulløv), udpeget af Det grønlandske Selskab.

Fhv. direktør for Grønlands Hjemmestyre John Jensen, indvalgt i bestyrelsen.

Redaktør Niels Henrik Lyng, KNR, udpeget af Grønlands landsting. Civ.ing.

Jørgen Taagholt, indvalgt i bestyrelsen.

Seniorforsker Naja Mikkelsen, udpeget af Kræmerfonden. Bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen, udpeget af DPC.

Adm. direktør Peter Augustinus, indvalgt i bestyrelsen.

Professor Bjarne Grønnow, SILA (tidl. Grønlandssekretariatet), indvalgt i bestyrelsen.

Kommandør Axel Fiedler, indvalgt i bestyrelsen.

Stabslæge-I Leif Vanggaard, indvalgt i bestyrelsen.

Fhv. rigsombudsmand i Grønland, Gunnar Martens, indvalgt i bestyrelsen.

Bestyrelsen har i 2002 afholdt 2 møder.

Den daglige drift har været ledet af direktøren, stabslæge Leif Vanggaard.

AKK.II-K ~ INSTITUT

AI nedsatte i 2001 et forretningsudvalg bestående af Isi Foighel, John Jensen, Peter Augustinus og Leif Vanggaard. Udvalget har i 2002 afholdt 3 møder.

Instituttets økonomi

Fra Grønlands Hjemmestyres kulturfond modtog Arktisk Institut kr 50.000 til instituttets aktiviteter.

Arktisk Institut har fra Kræmers fond modtaget 20.000 kr, samt fra Trolles legat: 5.000 kr.

Udgifterne i 2002 har været præget af etablering af web-site, anskaffelse af

PC- programmel, scanner, programmer m.m. Indkøb af fotoudstyr. Midlerne hertil har været taget af instituttets formue.

Øvrige forhold.

Opstarten af Acta Arctica Gørgen Taagholt's bibliografi) har kostet ca. 10.000 kr.

Særlige begivenheder i 2001.

Arktisk Institut har i 2002 modtaget diverse boggaver bl. a. fra Fru S. Vendeltorps, Silkeborg, bestående af ialt 300 bøger og en stor samling fotos fra 50.ernes Grønland.

BEM: Ved overtagelse af en bog gave, betinger AI sig ret til at videregive evt. dubletter til andre samlinger eller biblioteker, først og fremmest lokalbiblioteker i Grønland.

Fotosamlingen.

Fotosamlingen drives i samarbejde med Dansk Polarcenter, der i følge den eksisterende samarbejdsaftale har ansvar for samlingens pasning og drift.

Arktisk Institut har modtaget billeder, albums og fotosamlinger fra:

Ambassadør G.Seidenfaden. Billeder fra 3 års ekspeditionen til Nordøstgrønland.

Sekretariatschef Helge Schultz-Lorentzen, Billeder fra SANA / Nuuk,

Film:

Direktør Poul Horsted:Poul Marinus Hansens film vedr. Grl fiskeriundersøgelser.
Tidl.Landshøvding N .O.Christensen: Billeder fra Polarstern.

Førende medarbejdere har været beskæftigede i fotosamlingen:

ARKTISK ~ INSTITUT

Grete Dalum Tilds, aflønnet af DPC.

■ ■ Kirsten Kliiver, som barselsvikar for Grete Dalum Tilds

Jakub Medonos, eskimologistuderende, aflønnet af kulturministeriets midler.

Karin Roug, arkæologistuderende aflønnet af kulturministeriets midler. Marja Ulfsdottir, cand. mag. til august 2002

Thv. skoledirektør Hans Ebbesen, frivillig medarbejder. cand.polit Finn Knudsen, frivillig medarbejder.

Billedregistrering og kodificering.

Arbejdet med sikring af fotosamlingen er fortsat. Arbejdet udføres for midler stillet til rådighed fra Kulturministeriet. Der er ved årsskiftet 2002 - 2003 ialt

scannet og beskrevet ca. 8.000 billeder. Man har valgt først at behandle den ældste del af samlingen. Efterhånden som billederne er scannede og beskrevet lægges de ud på internettet (>www.arktiskebilleder.dk<).

Arktisk Institut har endvidere i samarbejde med UNI-C fået de omkring 36.000 billeder i Siulleq projektet (Danmarks Radio) digitaliseret. Disse vil blive lagt ud på internettet, når diverse copyright spørgsmål er afklarede.

Tilgang til fotosamlingen 2002.

Fotosamlingen har også i 2002 modtaget en række mindre samlinger (ialt ca 3.000 billeder), der efter en foreløbig beskrivelse vil indgå i samlingen. Ingeniør Bent Sørensen, fotos fra Nordmine i Mestersvig. Kløve Lassen, fotos fra Mestersvig.

Salg af billeder fra fotosamlingen:

Der er fra den historiske fotosamlingen i 2002 ialt solgt for 53.502 kr. Provenuet herfra tilfalder efter samarbejdsaftalen DPC.

Endvidere for 2.750 kr. fra Jette Bangs fotosamling, hvor provenuet går til drift af samlingen.

Bogsamlingen og biblioteket.

Bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen (DPC) er efter samarbejdsaftalen ansvarlig for pasning og drift. Arktisk Instituts bogsamling indgår sammen med Eskimologisk Instituts bogsamling og Dansk Polarcenters bogsamling i

"Polarbiblioteket", der derved sammen udgør et omfattende arktisk bibliotek.

Biblioteket er tilgængelig via link fra Det Kongelige Bibliotek med hvem man har et databasesamarbejde på internet adressen: »<http://rex.kb.dk/ALEPH/-/start/dpc01>«.

Tilgan~ til AI bogsamling 2001:

AI har i samarbejde og efter råd fra Eskimologisk Institut indkøbt diverse antikvariske bøger til biblioteket. Disse indgår i Arktisk Instituts bogsamling.

Instituttet har modtaget en række boggaver:

Ambassadør G. Seidenfadens bøger og fotos.

ARKTISK ~ INSTITUT

Udlån: Det samlede udlån af bøger fra har i 2002 været ca .1900..

Sonja Jakobsen har udført den løbende registrering af tilgang til bogsamlingen

Dokument- og arkivsamlingen.

Ansvarlig for samlingerne er M.Guldbrandsen,

Tilgang til samlingerne i 2001:

Fra Helge Schultz-Lorentzen. bibliografiske noter. Ingeniør Edmund Nielsen, dagbøger, m.v.

Inspektør Kløve Lassen, div. optegnelser. vedr. Mestersvig. Fru E , Linnell, dagbøger fra fangstmand Peter Klokke. Erik Lindgreen, tusch tegning, portræt af Eigil Knuth. Gunnar Seidenfaden, diverse papirer.

Jens Møller Jensen har som frivillig arbejdet i arkivet med registrering af kortmaterialer.

Andre aktiviteter.

Cand.mag. Jens Fabricius har i årets løb afløst Leif Vanggaard under dennes fravær.

Journalist Janni Andreassen har frem til august 2002 arbejdet dagligt på instituttet med Eigil Knuth biografi.

Civ. ing. Jørgen Taagholt har fast arbejdet for instituttet.

Finn Knudsen har arbejdet med overførelse af håndskreven fotoregistrant til digitaliseret form

Arktisk Institut har i samarbejde med Post Danmark og Post Grønland leveret materialer og billeder til nye frimærker.

Ydet hjælp, diverse kopier til Forskningsministeriet i forbindelse med overdragelse af anlæg i østgrønland til Hjemmestyret

Arkivaren (M. Guldbrandsen) har i øvrigt personligt ydet hjælp i samme sag (ca. 60 timer.)

Sekretariats funk ti on er

Arktisk Institut udøver uden vederlag sekretariatsfunktion for:

- 1) Alf Trolle og hustru Bergliot Trolle's (født Holm) legat til minde om Danmarksekspeditionen 1906 - 08.
- 2) Scoresbysundkomiteen.

ARKTISK ~ INSTITUT

- 3) Ejnar Mikkelsens Mindefond,
- 4) Dansk Grønlandsk Kulturfond.

Arktisk Instituts aktiviteter i 2002.

Deltagelse i konferencer m.m. ~eif ~angga!~
Dansk Søfartsmedicinsk Selskab (indvalgt i bestyrelsen)

~ens guldbrands~
Sirius udstilling i Odder.

Foredrag m.m.

Københavns Kulturnat 2002 - Polarnatten, arrangeret af Dansk Polarcenter og Arktisk Institut:

Jens Fabricius: Foredrag om Polarisen samt om Bygningerne på Bryggen.
Jørgen Taagholt: Nordlyset.

LV anggaard~

Københavns Universitet: Forelæsninger vedr. menneskets temperaturregulering, beklædning og kuldeskader.

Forsvaret:

Undervisning af Slædepatruljen Sirius, Frømandskorpset og Jægerkorpset:
"Beskyttelse mod Kulde"

Det grønlandske Selskab:

"Danmarkeekspeditionen - er der nyt?"

Grønlandsmedicinsk Selskab: Læge for Sirius gennem 30 år.

Dansk Idræt:

Mennesket i Kulde.

Jens Fabriciu~

Nyhavn beboerforening;

Grønlands Handelsplads' og A.I.'s historie

Amager pensionister

Grønlands Handelsplads' og A.I.'s historie

~rgen Taagholt

Det grønlandske Selskab:

"Paralleler i dansk missionsarbejde i Indien og Grønland"

ARKTISK ~ INSTITUT

"Thule AB 1952-200211

Ingeniørforeningen:

3 kortfilm: Automatiske vejrstationer - Telestationer - Fiskeriinspektion.

Folkeuniversitetet Nakskov: Grønlandsk Kunst

Vangebocenteret:

3 kortfilm: Med forsvaret på inspektion - Opstilling af vejrstation - Servicebesøg på telestation 1700 m lodret over havet.

Ærø Højskole:

Grønlandsk kunst.

Vangebocentret

2 af egne kortfilm fra Grønland: Med Grønlandsfly til Narsarsuak og Grønnedal-Grønlands Kulturhus i Godthåb / Nuuk.

Dansk Polarcenter, Polarcafeen:

Thule AB

Søllerød Sognegård:

Grønland på Hans Egedes tid - Hans Egedes tid på Grønland.

Marie Højskolen i Nærum:

Klimaundersøgelser i Grønland.

Bakkehuset i Vedbæk: 2 kortfilm.

Søllerød Folkedanser forening: Om Grønland.

Søllerød Kommunes Grønlandsfestival: fotoudstilling

Udstillinger arrangeret af Arktisk Institut.

Un peuple Arctique. Cublize, Frankrig. Udstilling af Jette Bang og John Rasmussen (for Grønlands Hjemmestyre).

Deltagelse i udstillinger m.m.

Naturhistorisk museum, Århus Universitet: Nordøstgrønland.

Brussels: udstilling i forbindelse med HM Dronningens officielle besøg i Belgien.

Odder Museum: Slædepatruljen SIRIUS - 50 år.

ARKTISK" INSTITUT

Jette Bang og Jørgen Taagholt fotoudstilling i Søllerød,

Udgivelser:

Jørien Taaiholt:

Acta Arctica: Jørgen Taagholt Bibliografi.

I samarbejde med Universitetets Eskimologiske Institut. Det grønlandske Selskabs skrifter XXXV;

Jørgen Brønlund Optegnelser fra en ekspedition 1902-04

Redaktion: Stig Bjørum, Amaq Grove og Einar Lund Jensen.

Instituttet (LV) har været involveret i Gyldendals forlags udgivelse af Jean Malaurie's bog: Ultima Thule.

Artikler:

Leif Vanggaard:

Revision af: L.V. Vanggaard Nødh'æl til Feltbru i samarbejde med GEUS.

Jørgen Taagholt:

Tidskriftet Grønland (No 2-3, p: 41-112): Thule A.BN.

Kureren: Professionel anvendelse af MKP campingvogne på Grønland.

Adresseliste:

Arktisk Institut

Strandgade 100 H 1401 Kbh.K

Telefon: 32 88 01 50 Fax: 32 88 01 51

Hjemmeside: www.arktiskinstitut.dk

e-mail adresser:

Instituttet: arctic@dl2c.dk

arkivet: arcticarchives@dpc.dk

fotosamlingen: polarphotos@dpc.dk

Iv.(24 maj 2003)